

Tiềm năng phát triển du lịch nông thôn tại cù lao Tân Triều, tỉnh Đồng Nai

• Hoàng Ngọc Minh Châu

• Trần Duy Minh

Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG-HCM

TÓM TẮT:

Cù lao Tân Triều không chỉ được biết đến như một vùng chuyên canh cây bưởi nổi danh khắp cả nước bấy lâu nay mà còn là địa phương có khá nhiều điều kiện thuận lợi để khai thác loại hình du lịch nông thôn nhằm đa dạng hóa sản phẩm du lịch và phát huy hơn nữa các giá trị mà cây bưởi đem lại. Bài viết nghiên cứu tiềm năng phát triển du lịch nông

thôn tại vùng trồng bưởi Tân Triều, tỉnh Đồng Nai trên cơ sở những cách hiểu về du lịch nông thôn cũng như các điều kiện cơ bản của quá trình hình thành và phát triển loại hình du lịch này. Từ đó đề xuất một số hình thức cụ thể nhằm có thể triển khai loại hình du lịch này một cách phù hợp và hiệu quả nhất.

Từ khóa: du lịch nông thôn, bưởi, Tân Triều, Đồng Nai

1. Khái niệm du lịch nông thôn

Khi đề cập đến du lịch nông thôn, một trong những định nghĩa phổ biến nhất được nhiều học giả trích dẫn là của tác giả Bernard Lane (1994) đúc kết trong bài viết “Du lịch nông thôn là gì?” đăng trên tạp chí Du lịch Bền vững, quyển 2, số 1-2, tại trang 14. Theo đó, du lịch nông thôn với hình thức thuần túy nhất là loại hình du lịch:

- Được diễn ra ở những khu vực nông thôn;
- Thiết thực cho nông thôn – hoạt động dựa trên những đặc điểm tiêu biểu của những khu vực nông thôn với quy mô kinh doanh nhỏ, không gian mở, được tiếp xúc trực tiếp và hòa mình vào thế giới thiên nhiên, những di sản văn hóa, xã hội và văn hóa truyền thống ở làng xã;
- Có quy mô nông thôn – bao gồm các công trình xây dựng cũng như quy mô khu định cư thường có quy mô nhỏ (thôn, bản);
- Dựa trên đặc điểm, yếu tố truyền thống, phát triển chậm và được tổ chức chặt chẽ, gắn kết với các hộ dân địa phương. Được phát triển và quản lý

chủ yếu bởi địa phương phục vụ lợi ích lâu dài của dân cư trong làng xã.

- Với nhiều loại hình, thể hiện đặc tính đa dạng về môi trường, kinh tế, lịch sử, địa điểm của mỗi nông thôn.

Theo từ điển du lịch (Encyclopedia of tourism, 2000, Routledge, trang 514-515) thì khái niệm du lịch nông thôn (Rural tourism) được giải thích như sau: Du lịch nông thôn là loại hình khai thác các vùng nông thôn như một nguồn tài nguyên và đáp ứng nhu cầu của cư dân đô thị trong việc tìm kiếm không gian yên tĩnh và giải trí ngoài trời hơn là chỉ liên quan đến thiên nhiên. Du lịch nông thôn bao gồm các chuyến thăm vườn quốc gia và công viên công cộng, du lịch di sản trong khu vực nông thôn, các chuyến đi tham quan danh lam thắng cảnh và thưởng thức cảnh quan nông thôn, và du lịch nông nghiệp. Nói chung, khu vực nông thôn hấp dẫn nhất đối với khách du lịch là những vùng ven khu nông nghiệp, thường là vùng dân cư thưa thớt, vùng biệt lập hoặc những vùng cao, miền núi ít được biết đến.

Tại nhiều nơi trên thế giới, du lịch nông thôn được định nghĩa là:

“Tất cả các loại hình du lịch diễn ra trong khu vực nông thôn” (Bourdeau, 2001).

“Bao gồm một loạt các hoạt động, dịch vụ và tiện nghi được cung cấp bởi nông dân nhằm thu hút khách du lịch đến khu vực nông thôn” (Gannon, 1988).

“Là lĩnh vực hoạt động du lịch chuyên sâu” với đối tượng tham gia là “các du khách có nhu cầu tương tác với môi trường nông thôn và các cộng đồng địa phương” (Tổ chức Du lịch thế giới - UNWTO).

Như vậy, có thể nói du lịch nông thôn là loại hình du lịch trong đó nông nghiệp, sinh hoạt, nghề truyền thống, cảnh quan,... vốn chưa được xem là tài nguyên du lịch, giờ được sử dụng như những tài nguyên du lịch dành cho du khách tiếp xúc, trải nghiệm với đời sống nông thôn. Việc này phụ thuộc vào phương pháp phát triển nhưng có nghĩa là tất cả mọi nông thôn đều có khả năng trở thành điểm đến du lịch. Trong tâm trí mỗi người ắt sẽ xuất hiện hình ảnh du lịch thực tế của những người thành thị chưa từng tiếp xúc với cuộc sống nông thôn bình thường đến trải nghiệm nông nghiệp, ăn những thức ăn tươi ngon từ các loại rau do mình hái, hoặc ngồi nghe người dân nói về đời sống nông thôn. Đối với người dân nông thôn thì đó chỉ là cuộc sống và sinh hoạt thường ngày, nhưng chỉ cần thêm vào một chút dịch vụ giá trị gia tăng nào đó cho phù hợp với du lịch thì có thể làm thành điều hấp dẫn thú vị cho du khách và cư dân thành phố. Thêm vào đó, nhờ có du lịch mà nhu cầu về nông nghiệp tăng lên, các giá trị văn hóa có hướng kế thừa, nên có thể nói du lịch nông thôn giúp cho việc gia tăng thu nhập. Nói cách khác, du lịch nông thôn là cơ hội mở rộng kinh doanh ở khu vực nông thôn đó thông qua du lịch. Mặt khác, một khi du lịch phát triển thành công tại địa phương thì cũng có thể phát sinh các vấn đề thay đổi về mặt xã hội và môi trường ở địa phương đó. Vì thế, cần phải cân nhắc từ phương diện xã hội và môi trường khi phát triển du lịch nông thôn.

Ở Việt Nam, thuật ngữ du lịch nông thôn chưa được đề cập đến nhiều trong các tài liệu chính thức. Trong nghiên cứu này, khái niệm du lịch nông thôn được hiểu một cách đơn giản là *các hoạt động du lịch diễn ra ở vùng nông thôn giới thiệu về cuộc sống nông thôn cùng các giá trị văn hóa, lịch sử của địa phương*.

2. Điều kiện hình thành và phát triển du lịch nông thôn

(1) Tính độc đáo của tài nguyên du lịch nông thôn

Tài nguyên du lịch khu vực nông thôn bao gồm nhiều dạng, nhiều loại. Ở nông thôn, khu vực nào có càng nhiều tài nguyên nổi bật so với các địa phương khác thì khả năng hình thành điểm đến du lịch càng cao. Ngoài ra, từng tài nguyên du lịch đơn lẻ thì không đủ mạnh, vì thế có nhiều phương pháp giúp kết hợp với các tài nguyên du lịch đơn lẻ với nhau để tăng nét hấp dẫn của điểm đến du lịch nông thôn. Ví dụ như sự kết hợp tham quan vườn cây trái, nhà cổ, với dịch vụ ẩm thực, lưu trú, trải nghiệm nghề truyền thống, các lễ hội địa phương v.v. để tạo ra mô hình du lịch nông thôn hấp dẫn (ITDR, 2013).

(2) Điều kiện vị trí – tính thuận tiện trong đi lại

Du lịch nông thôn không đơn giản chỉ là chuẩn bị các chương trình du lịch mà bằng cách nào đó cần phải lôi kéo được du khách đến nữa. Điều kiện quan trọng là vị trí và cách tiếp cận. Tiêu chuẩn xác định vị trí sẽ là cự ly từ thành phố chính, cự ly từ điểm du lịch quan trọng, tính thuận tiện trong giao thông, có hay không đối với phương tiện giao thông công cộng...

Điều kiện vị trí là một trong những yêu cầu cần xem xét đầu tiên khi lập kế hoạch phát triển du lịch nông thôn. Giả sử nếu đường vào làng chưa được thuận tiện, gây khó khăn trong việc mời gọi du khách thì phương pháp cần thiết là từ giai đoạn ban đầu ta suy nghĩ cách bán sản phẩm du lịch có liên kết với các điểm đến du lịch xung quanh. Tuy nhiên, cũng có trường hợp cách tiếp cận tuy chưa được hoàn chỉnh lắm, nhưng nếu khu vực nông thôn

đó có các tài nguyên du lịch đặc sắc như đề cập trên đây thì vẫn trở thành điểm đến du lịch.

Cụ lý đi lại lý tưởng nhất là có thể đi du lịch và về trong ngày từ thành phố trung tâm hoặc từ điểm du lịch quan trọng nào đó (nghĩa là 1 chiều mất khoảng 1 giờ), như thế sẽ kích thích được nhiều khách đi du lịch trong ngày. Nhưng nếu đi về trong ngày khó (1 chiều trên 2 giờ trở lên) thì đòi hỏi phải có cơ sở vật chất lưu trú, hoặc phải lập chương trình trọn gói sao cho có thể sử dụng các cơ sở lưu trú tại thành phố trung tâm hoặc các điểm du lịch quan trọng.

Vì lẽ này mà chúng ta cần xem xét tình hình phát triển tại các địa phương xung quanh để làm rõ vị trí của đối tượng nông thôn đó trên phương diện đi lại (ITDR, 2013).

(3) Tính cạnh tranh trên thị trường

Khi đã đầy đủ các điều kiện về chất lượng tài nguyên du lịch, điều kiện vị trí - đi lại như nói trên thì tính cạnh tranh trên thị trường sẽ được nâng cao. Ngược lại, nếu trường hợp cả đôi bên đều yếu thì cần nâng cao giá trị, chất lượng của sản phẩm du lịch bằng nhiều phương pháp như phát triển sản phẩm du lịch (sức hấp dẫn), nâng cao độ thân thiện, hiếu khách của người dân v.v.. Về sản phẩm du lịch (sức hấp dẫn), giả sử nông thôn có điều kiện tiếp cận không tốt, nhưng có những điều mà chỉ ở điểm đến đó mới có thể xem được, có thể trải nghiệm được, thì sản phẩm đó vẫn có thể bán được. Trong hoạt động du lịch, nếu trong sản phẩm du lịch có “tính duy nhất (only one)”, “các nơi khác chưa thực hiện (number one)” v.v. thì rất dễ để sản phẩm hóa.

Thêm vào đó, khi cần nhắc làm các sản phẩm du lịch thì các câu khẩu hiệu (slogan) biểu hiện đặc trưng của làng cũng rất hiệu quả. Để đạt được như thế, từ giai đoạn phát triển tài nguyên du lịch nói trên ta phải đánh giá các yếu tố bên trong và các yếu tố bên ngoài một cách kỹ lưỡng thì mới đạt hiệu quả (ITDR, 2013).

3. Tiềm năng du lịch nông thôn tại cù lao Tân Triều

Buổi Tân Triều hay còn được biết với tên gọi buổi Biên Hòa là một đặc sản trứ danh của vùng đất Biên Hòa – Đồng Nai. Buổi Tân Triều nổi tiếng về chất lượng được trồng tại vùng đất ven sông Đồng Nai từ xã Hiệp Hòa thuộc thành phố Biên Hòa đến các xã ven sông thuộc địa phận huyện Vĩnh Cửu. Về mặt tự nhiên, vùng đất này có địa hình thấp, không bị ngập, độ dốc tương đối thấp, thoát nước tốt, địa hình không bị chia cắt mạnh, được bồi tụ phù sa. Nhiệt độ trung bình năm từ 26,8 đến 27,5°C, tổng số giờ nắng trung bình năm từ 2150 giờ đến 2450 giờ, lượng mưa trung bình năm từ 330 đến 630mm, lượng bốc hơi trung bình năm từ 1.190 đến 1.225mm, độ ẩm trung bình năm từ 78% đến 80,5%¹. Đây là các yếu tố thuận lợi thích hợp cho việc trồng các loại cây ăn trái trong đó đặc biệt có cây bưởi là cây trồng chủ yếu của địa phương từ lâu nay.

Vùng trồng bưởi tập trung và sớm nhất chính là cù lao Tân Triều thuộc địa bàn xã Tân Bình, huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai, cách thành phố Biên Hòa khoảng 3km. Trước năm 2006, người dân Tân Triều chỉ phát triển vùng bưởi ở quy mô nhỏ, theo hình thức hộ gia đình với tổng diện tích khoảng 200 hecta. Cho đến nay, cây bưởi không chỉ gói gọn trong phạm vi Tân Triều mà đã phát triển thành vùng bưởi tập trung gần 900 hecta thuộc địa bàn nhiều xã ven sông Đồng Nai của huyện Vĩnh Cửu. Theo kết quả điều tra, khảo sát tập đoàn giống bưởi tại Biên Hòa do trung tâm nghiên cứu cây ăn quả Đông Nam Bộ thực hiện năm 2003 đã ghi nhận được 25 giống bưởi, trong đó có 15 giống trồng phổ biến và nhiều nhất là bưởi Đường Lá Cam, bưởi Thanh Trà, bưởi Da Láng². Từ năm 2012, sản phẩm bưởi Tân Triều đã được Cục Sở hữu trí tuệ Việt Nam cấp Giấy chứng nhận đăng ký chỉ dẫn địa lý

¹ Phòng Chi dẫn địa lý - Cục sở hữu trí tuệ (NOIP), Bảo hộ chỉ dẫn địa lý “Tân Triều” cho sản phẩm bưởi, http://www.noip.gov.vn/web/noip/home/vn?proxyUrl=/noip/cms_vn.nsf/vwDisplayContentNews/0EAF5332AFD08FF947257AB7003844C6?OpenDocument

² Nguyễn Thị Huệ (2011), Thương hiệu bưởi Tân Triều, <http://hdnd.dongnai.gov.vn/Pages/glp-5de077a2-2371-476e-8679-6a99293b1a89-glptype-news-glpprint-24952-glpsite-1.html>

số 00031 cho sản phẩm bưởi và Ủy ban nhân dân tỉnh Đồng Nai là cơ quan quản lý chỉ dẫn địa lý này.

Bên cạnh những giá trị kinh tế mà sản phẩm bưởi đem lại, vùng trồng bưởi Tân Triều còn có rất nhiều tiềm năng để phát triển du lịch. Đặc biệt, với điều kiện tự nhiên thuận lợi lại có cả một hệ sinh thái nông nghiệp đặc thù, cù lao Tân Triều là điểm đến lý tưởng để triển khai loại hình du lịch nông thôn với nhiều hình thức hấp dẫn có thể triển khai nhằm đáp ứng nhu cầu du khách đến từ các đô thị lớn trong khu vực lân cận.

Trước hết, Tân Triều vẫn còn bảo lưu rất rõ những đặc trưng của một vùng nông thôn dù cho nơi đây có khoảng cách không xa tới các trung tâm đô thị và quá trình đô thị hóa có xu hướng ngày càng lan rộng. Do đặc trưng là vùng nông nghiệp chuyên canh một loại nông sản có giá trị kinh tế nên

diện tích đất nông nghiệp và cảnh quan sinh thái nông nghiệp vẫn còn được duy trì ở mức độ cao. Khi đến Tân Triều, du khách vẫn có thể dễ dàng tiếp cận một vùng quê sông nước yên bình với những vườn bưởi xanh mát và bầu không khí mát mẻ trong lành. Chắc chắn, đây sẽ là một trong những điều thú vị hàng đầu, thỏa mãn nhu cầu của khách du lịch nông thôn - đa phần vốn là những cư dân đô thị, những người có mong muốn tìm kiếm một trải nghiệm khác biệt mà không gian đô thị không thể có được. Hơn thế nữa, khoảng cách rất gần các trung tâm đô thị kết hợp với điều kiện hạ tầng giao thông phát triển thông suốt sẽ tạo thuận lợi cho việc di chuyển của du khách từ nơi cư trú đến đây. Chính yếu tố thuận lợi về mặt vị trí này càng giúp gia tăng thêm giá trị của điểm đến khi khả năng tiếp cận được nâng cao, tạo nên nguồn khách dồi dào hơn.

Hình 1. Vị trí địa lý của Tân Triều trong tương quan với các địa phương lân cận

(Nguồn: tác giả)

Bên cạnh đó, Tân Triều có vị trí gần kề với khu du lịch văn hóa Bửu Long và nhiều điểm đến nổi bật khác tại Biên Hòa như Cù lao Phố, đình Tân Lâm, Văn miếu Trấn Biên... Đồng thời, Tân Triều còn là vùng đất ven sông, nằm giữa đoạn chảy từ hồ thủy điện Trị An về đến Cù Lao Phố vốn là đoạn sông có nhiều điểm đến thú vị của tuyến du lịch đường sông trên dòng Đồng Nai hiền hòa thơ mộng. Đây là điều kiện thuận lợi giúp cho du lịch Tân Triều có khả năng liên kết với các điểm đến khác tạo nên vùng liên các khu du lịch sinh thái hay hình thành tuyến du lịch nội tỉnh, nhằm thúc đẩy du lịch phát triển du lịch, đặc biệt là du lịch gắn với hệ sinh thái tự nhiên của huyện Vĩnh Cửu nói riêng và tỉnh Đồng Nai nói chung.

Không chỉ dừng lại ở lợi thế sinh cảnh đặc trưng của một vùng thôn quê với phần lớn diện tích là các vườn chuyên canh cây bưởi và một số loại cây ăn trái khác, cù lao Tân Triều còn mang trong mình rất nhiều các giá trị nhân văn đặc trưng gắn liền với cuộc sống lao động của chính những người nông dân nơi đây. Nhiều giá trị trong số đó có thể đưa vào khai thác tạo sự trải nghiệm mới mẻ cho du khách như: kỹ thuật chăm sóc và thu hoạch bưởi, cách thức chế biến các sản phẩm từ bưởi mà đặc biệt là các món ăn, những kinh nghiệm truyền thống tốt đẹp trong ứng xử với thiên nhiên, đời sống văn hóa tinh thần của nông dân vườn bưởi... Một khi được kết hợp và khai thác hợp lý, hiệu quả du lịch sẽ có thể gia tăng nhờ đáp ứng được nhiều nhu cầu của du khách cũng như giữ chân họ được lâu hơn khi du lịch đến Tân Triều.

Tuy nhiên, hoạt động du lịch trên thực tế tại Tân Triều hiện nay vẫn còn rất hạn chế. Trên cù lao Tân Triều mới có duy nhất một điểm du lịch nhà vườn đó là Khu du lịch sinh thái vườn Làng bưởi Năm Huê với diện tích khoảng 200 hecta trồng hơn 500 gốc bưởi các loại. Những vườn bưởi của người dân xung quanh có diện tích nhỏ hơn chủ yếu trồng và thu hoạch trái để bán chứ chưa có bất kỳ hoạt động kinh doanh du lịch nào. Nhưng nếu nhìn vấn đề này

theo chiều hướng tích cực và kết hợp với những phương cách khai thác hiệu quả những tiềm năng đa dạng của địa phương, có thể biến Tân Triều trở nên một điểm đến mới trong khu vực. Không chỉ mới mẻ nhưng còn hấp dẫn bởi các hoạt động đầy thú vị của loại hình du lịch nông thôn, chắc chắn du lịch sẽ phát huy tích cực hơn nữa các giá trị quý báu mà cây bưởi mang lại cho địa phương.

4. Một số đề xuất khai thác và phát triển du lịch nông thôn tại Tân Triều

Mục tiêu cơ bản của du lịch nông thôn là tạo cơ hội cho du khách có thể tiếp xúc trực tiếp và trải nghiệm cách đầy đủ về đời sống nông thôn. Bởi đó, trong bối cảnh của cù lao Tân Triều, loại hình du lịch nông thôn là một lựa chọn hoàn toàn phù hợp với nhiều điều kiện và tiềm năng sẵn có của địa phương. Có thể tổ chức bằng cách khai thác theo nhiều hình thức nhằm đáp ứng cao độ những nhu cầu của nhiều đối tượng du khách khác nhau.

Theo kết quả khảo sát trực tiếp du khách do nhóm tác giả thực hiện, rất nhiều khách đến tham quan Tân Triều đang sống và làm việc tại các trung tâm đô thị lớn thuộc các tỉnh thành trong khu vực. Do bất tiện với nhịp sống đô thị và căng thẳng với những công việc hằng ngày, khi có thời gian dành cho nghỉ ngơi thì hầu hết thường muốn tìm đến với địa điểm thôn quê tương tự như Tân Triều. Không chỉ để tận hưởng bầu không khí yên bình và trong lành của thôn quê trong chốc lát mà rất nhiều người còn có mong muốn kéo dài khoảng thời gian này với nhiều hoạt động trải nghiệm hơn cũng như sẵn lòng chi trả thêm cho những hoạt động đó. Đáp ứng cho nhu cầu này, hình thức homestay là một lựa chọn khá phù hợp để có thể triển khai trong các vườn bưởi của Tân Triều. Lưu trú tại nhà dân trong những điều kiện cơ sở vật chất đã được đầu tư xây dựng đạt chuẩn, vừa đảm bảo các nhu cầu cơ bản của du khách trong lưu trú nhưng cũng vừa thân thiện với môi trường xung quanh, sẽ là một trải nghiệm thực sự thú vị cho những ai tham gia hoạt động du lịch này.

Hình 2. Cảnh quan sinh thái nông nghiệp trong vườn bưởi

(Nguồn: tác giả)

Không chỉ dừng lại ở đó, để hình thức homestay thực sự phát huy hiệu quả, có thể kết hợp với nhiều hoạt động gắn với cuộc sống hàng ngày của cư dân địa phương hầu giúp du khách có một trải nghiệm thực sự đầy đủ ngoài những thời gian nghỉ ngơi hay ngoạn cảnh đồng quê. Những hoạt động tương chừng rất đa dạng như tham gia làm vườn cùng với gia chủ, chăm sóc và thu hoạch cây trái... sẽ không chỉ có ý nghĩa như một sự trải nghiệm thực tế về những công việc của nông dân đối với những du khách đến từ thành thị mà còn giúp tăng thêm phần thú vị cho thời gian ở lại tại Tân Triều. Bên cạnh những công việc gắn với ruộng vườn, du khách còn có thể tham gia vào nhiều sinh hoạt khác trong gia đình nông dân. Đơn thuần như việc tham gia các khâu chuẩn bị và chế biến bữa ăn cho gia đình cũng là một cơ hội tốt để hòa nhập thực sự cùng với cuộc sống của người dân. Khác hẳn với những bữa ăn được phục vụ trong nhà hàng, cả gia chủ và khách sẽ cùng nhau quần bên mâm cơm gia đình, thưởng thức những món ăn đặc sắc mang

phong vị rất riêng của địa phương. Trong không gian ấm cúng và chan hòa đầy lòng hiếu khách đó, chắc hẳn du khách có thể cảm nhận cách trọn vẹn nhất về cuộc sống và sẽ rất ấn tượng với những gì mà chuyến đi đem lại.

Phát huy thế mạnh của vùng là các giá trị phong phú mà cây bưởi mang lại, có thể nghiên cứu tạo ra nhiều sản phẩm đặc thù nhằm đa dạng hóa các dịch vụ phục vụ du khách tại đây. Không những là ưu thế nổi trội mà các sản phẩm dịch vụ khai thác từ bưởi còn là điểm đặc thù riêng có của vùng đất này so với những địa bàn khác cùng khai thác loại hình du lịch nông thôn. Trên thực tế, nhiều thành phần từ cây bưởi có công dụng làm thực phẩm, làm thuốc, chăm sóc sức khỏe, chăm sóc sắc đẹp... Bởi đó, có thể khai thác chuyên sâu theo từng lĩnh vực cụ thể để vừa phát huy hết giá trị của cây bưởi vừa đáp ứng cho những yêu cầu riêng của từng nhóm du khách đến đây.

Ngoài việc thưởng thức trực tiếp những múi bưởi thanh tao mang hương vị rất riêng của Tân

Triều, từ trái bưởi có thể chế biến ra khá nhiều món ăn đặc sắc khác nhau. Do đó, bên cạnh các hoạt động tham quan và tìm hiểu hệ sinh thái vườn, có thể tăng cường nhiều dịch vụ phục vụ ẩm thực với thực đơn chú trọng các món ăn mới lạ có nguyên liệu là bưởi cho thực khách khi tham quan du lịch như: gỏi bưởi, súp bưởi, chè bưởi, rượu bưởi... Không chỉ thưởng thức cách đơn thuần, việc tham gia và học cách chế biến món ăn có thể xem như một sản phẩm dịch vụ ý nghĩa giúp du khách trải nghiệm đầy đủ hơn về con người và cuộc sống nơi đây. Do đó khả năng áp dụng một chương trình chuyên đề ẩm thực bưởi đậm chất thôn quê có tính khả thi rất cao. Du khách tham gia chương trình sẽ vừa được tìm hiểu công dụng và giá trị của bưởi, vừa học cách chế biến phù hợp nhất, lại vừa thưởng thức chính sản phẩm do mình tạo ra trong khung cảnh thôn quê bình dị nhưng rất giàu ý nghĩa.

Không chỉ có trái bưởi mà các bộ phận khác từ cây bưởi có nhiều công dụng hữu hiệu đặc biệt trong chăm sóc sức khỏe và sắc đẹp. Do vậy nên Tân Triều còn có thêm lợi thế để phát triển các dịch vụ chăm sóc và phục hồi sức khỏe, các liệu pháp chữa bệnh thay thế gắn với không gian nông thôn yên bình và trong lành. Điều làm nên sự khác biệt cho dịch vụ này là sử dụng các nguyên dược liệu hoàn toàn từ thảo mộc trong đó có cây bưởi như hoa bưởi, vỏ bưởi, tinh dầu bưởi... đều là những nguyên liệu có giá trị đã được khoa học kiểm nghiệm và chứng minh. Có thể xem các dịch vụ này như một hình thức hỗ trợ làm phong phú thêm cho khả năng đáp ứng nhu cầu của du khách khi tham gia loại hình du lịch nông thôn tại vùng quê Tân Triều.

Thêm vào đó, với môi trường nông thôn còn bảo lưu nhiều hoạt động đặc thù, Tân Triều cũng có thể trở thành điểm đến lý tưởng cho những chương trình trải nghiệm dành cho giới trẻ đặc biệt là học sinh, sinh viên. Đặc thù của du lịch nông thôn là mang đến cho du khách tham gia những trải nghiệm thực thụ về cuộc sống thôn quê. Trong khi đó với phần lớn bạn trẻ sinh trưởng tại các thành phố, cuộc sống tại những vùng nông thôn là những điều còn

khá xa lạ. Về với Tân Triều sẽ là cơ hội rất tốt để khóa lấp những phần còn thiếu về cuộc sống nông thôn trong vốn tri thức về môi trường sống xung quanh mình. Thêm vào đó, trải nghiệm cuộc sống thông qua du lịch nông thôn sẽ giúp các bạn trẻ mở rộng thêm kiến thức và kỹ năng sống nhờ chính việc tham gia vào nhiều hoạt động thực tế gắn với công việc của những người nông dân nông thôn trên những mảnh vườn của họ. Do vậy, một phương thức khác có thể triển khai giúp đa dạng hóa các hình thức tổ chức du lịch nông thôn là các chương trình trải nghiệm bản thân cho những nhóm đối tượng này.

Hình 3. Một số sản phẩm từ trái bưởi tại Tân Triều
(Nguồn: Trung tâm xúc tiến du lịch Đồng Nai, <http://ttxtdldongnai.vn/>)

5. Kết luận

Trong bối cảnh đô thị hóa lan rộng, các vùng thôn quê với cảnh quan sinh thái nông nghiệp gần gũi với thiên nhiên cũng ngày càng trở nên có giá trị hơn vì diện tích đang dần thu hẹp để nhường chỗ cho những không gian đô thị. Xu hướng tìm về với các vùng nông thôn để tạm quên đi môi trường sống náo nhiệt thường ngày, sống chậm hơn trong bầu không khí trong lành và trải nghiệm những điều thú vị của cuộc sống thôn quê đang dần trở nên phổ biến hơn. Chính vì lẽ đó mà du lịch nông thôn đã trở thành một loại hình nhận được nhiều quan tâm

trong giai đoạn hiện nay khi mà nhu cầu đang gia tăng cách nhanh chóng.

Sở hữu nhiều điều kiện thuận lợi, vùng trồng bưởi Tân Triều có tiềm năng và cơ hội rất lớn để phát triển loại hình này đặc biệt là những điểm đặc thù riêng có do các giá trị mà cây bưởi đem lại. Tuy nhiên trên thực tế, vẫn còn tồn tại nhiều vấn đề hạn

chế khiến cho việc tổ chức khai thác du lịch chưa thực sự đạt hiệu quả. Đánh giá đúng tiềm năng và có chiến lược khai thác hợp lý loại hình du lịch nông thôn là việc làm quan trọng để phát huy hết các giá trị của địa phương, vừa đáp ứng nhu cầu xã hội cũng vừa góp phần cho phát triển kinh tế xã hội vùng bưởi Tân Triều.

Rural tourism development potential in Tan Trieu islet, Dong Nai Province

• Hoang Ngoc Minh Chau

• Tran Duy Minh

University of Social Sciences and Humanities, VNU-HCM

ABSTRACT:

Tan Trieu Islet, Dong Nai province not only is known as an area specializing in pomelo very popular all over the country, but also has many advantages for exploiting rural tourism potential in order to diversify tourism products and enhance the added value of pomelo in the region. This paper investigates the potential of

developing rural tourism in Tan Trieu islet based on the foundation of the establishment and development of rural tourism. Hence, the paper suggests some specific types for effective exploitation of rural tourism potential in Tan Trieu pomelo Islet.

Keywords: rural tourism, pomelo, Tan Trieu Islet, Dong Nai

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bernard Lane (1994), "What is rural tourism?" Journal of sustainable tourism Vol 2 (1-2)
- [2]. Bernard Lane (2009), "Rural Tourism: An Overview" Pp. 354–368 in The SAGE hand book of tourism studies, edited by Tazim Jamal & Mike Robinson, London: SAGE.
- [3]. Bourdeau, Laurent (2001), *La relation tourisme-ruralité*, Téoros.
- [4]. Gannon (1988) trích trong Kloeze (1994), *The Benefits of Rural Tourism, the role of the State, and the Aspects of Training and Co-operation*, Conference "Rural Tourism development in Bulgaria and in the Balkan countries, Karlovo.
- [5]. Jafar Jafari - Honggen Xiao (2000), *The Encyclopaedia of tourism*, Routledge, London.
- [6]. Nguyễn Thị Huệ (2011), Thương hiệu bưởi Tân Triều, <http://hdnd.dongnai.gov.vn/Pages/glp-5de077a2-2371-476e-8679-6a99293b1a89->

- glptype-news-glpprint-24952-glpsite-1.html
(truy cập tháng 08/2016)
- [7]. Phạm Văn Sáng (2012), *Hoàn Thiện Chuỗi Giá Trị Bưởi Tân Triều – Đồng Nai*, Báo cáo tổng kết đề tài Nghiên cứu khoa học, Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Đồng Nai.
- [8]. Phòng Chi dẫn Địa lý - Cục sở hữu trí tuệ (NOIP), Bảo hộ chỉ dẫn địa lý “Tân Triều” cho sản phẩm bưởi, http://www.noip.gov.vn/web/noip/home/vn?proxyUrl=/noip/cms_vn.nsf/vwDisplayContentNews/0EAF5332AFD08FF947257AB7003844C6?OpenDocument (truy cập tháng 08/2016)
- [9]. UNWTO, <http://www2.unwto.org/en> (truy cập tháng 08/2016)
- [10]. Viện nghiên cứu phát triển du lịch - ITDR (2013), *Cẩm nang phát triển du lịch nông thôn Việt Nam*.